

PEFC

PEFC/32-01-01

PEFC ST 2003:2020

Wymagania dla jednostek certyfikujących według międzynarodowej normy PEFC dotyczącej łańcucha dostaw

NORMA
MIĘDZYNARODOWA
PEFC

PEFC Council

ICC Building C1
Route de Pré-Bois 20
1215 Geneva 15
Switzerland

t +41 22 799 45 40
f +41 22 799 45 50
e info@pefc.org
www.pefc.org

Informacja o prawach autorskich

© Rada PEFC 2020

Niniejsza norma jest chroniona prawem autorskim należącym do Rady PEFC. Dokument jest dostępny bezpłatnie na stronie Rady PEFC www.pefc.org lub na żądanie.

Żadna część niniejszej normy nie może być zmieniana lub modyfikowana, powielana lub kopiowana, w jakiegokolwiek formie lub w jakikolwiek sposób w celach komercyjnych bez zgody Rady PEFC.

Niniejszy dokument jest tłumaczeniem, a nie oficjalnym dokumentem. Oficjalna wersja tego dokumentu jest opublikowana w języku angielskim przez Radę PEFC i jest dostępna na stronie internetowej PEFC www.pefc.org. W razie wątpliwości znaczenie nadrzędne ma wersja angielska.

Nazwa dokumentu: Wymagania dla jednostek certyfikujących w ramach międzynarodowej normy dotyczącej łańcucha dostaw PEFC

Tytuł dokumentu: PEFC ST 2003:2020

Zatwierdzony przez: Walne Zgromadzenie Rady PEFC **Data:** 2020-01-17

Data wydania: 2020-02-14

Data wejścia w życie: 2020-02-14

Data przejściowa: 2021-08-14

Spis treści

---

1. Zakres	6
2. Powołania normatywne	6
3. Terminy i definicje	7
4. Wymagania ogólne	9
4.1 Zagadnienia prawne i związane z umową	9
4.2 Zarządzanie bezstronnością	9
4.3 Zobowiązania i finansowanie	9
4.4 Warunki dotyczące niedyskryminacji	9
4.5 Poufność	9
4.6 Informacje dostępne publicznie	9
5. Wymagania dotyczące struktury	10
6. Wymagania dotyczące zasobów	10
6.1 Personel jednostki certyfikującej	10
6.2 Materiały do oceny	16
7. Wymagania odnośnie procesu	17
7.1 Postanowienia ogólne	17
7.2 Składanie wniosku	17
7.3 Przegląd wniosku	17
7.4 Audyt	18
7.5 Przegląd	19
7.6 Decyzja w sprawie certyfikacji	19
7.7 Dokumentacja certyfikacyjna	20
7.8 Wykaz certyfikowanych wyrobów	21
7.9 Nadzór	21
7.10 Zmiany mające wpływ na certyfikację	22
7.11 Zakończenie, ograniczenie, zawieszenie lub cofnięcie certyfikacji	22

7.12	Zapisy	22
7.13	Skargi i odwołania	22
8.	Wymagania dotyczące systemu zarządzania	23
8.1	Audyty wewnętrzne jednostki certyfikującej	23
Załącznik 1 (normatywny):	Uznawanie jednostek certyfikujących przez PEFC.....	24
Załącznik 2 (normatywny):	Akredytacje zaakceptowane przez Radę PEFC dla celów notyfikacyjnych PEFC	25
Załącznik 3 (normatywny):	Wielozakładowa certyfikacja łańcucha dostaw	26
Załącznik 4 (normatywny):	Minimalny zakres treści raportów z audytu	32

Przedmowa

Tekst dokumentu został opracowany przez wielostronną Grupę Roboczą koordynowaną przez Radę PEFC, Program Zatwierdzenia Programów Certyfikacji Leśnej (PEFC) oraz zatwierdzony przez Walne Zgromadzenie Rady PEFC w dniu 17 stycznia 2020 roku. Wymagania określone w dokumencie stają się wiążące dla wszystkich jednostek certyfikujących łańcuch dostaw zgodnie z normą PEFC ST 2002, *Łańcuch dostaw wyrobów zawierających surowce leśne i drzewne – Wymagania* na dzień 14 lutego 2020 roku (z okresem przejściowym wynoszącym 18 miesięcy od daty wejścia w życie).

Rada PEFC zapewnia wzajemne uznanie krajowych systemów certyfikacji leśnej i określa międzynarodową normę łańcucha dostaw (PEFC ST 2002) oraz zasady używania znaków towarowych PEFC (PEFC ST 2001). Rada PEFC wymaga, aby certyfikacja łańcucha dostaw była przeprowadzana przez jednostki certyfikujące, akredytowane przez jednostki akredytacyjne, będące sygnatariuszami Porozumienia o Wielostronnym Uznawaniu (MLA) certyfikacji wyrobów IAF.

Akredytacja obniża ryzyko dla przedsiębiorstw i ich klientów zapewniając, że akredytowane jednostki certyfikujące posiadają kompetencje do realizacji podejmowanych przez takie jednostki usług. Od jednostek akredytujących, będących członkami IAF, wymaga się prowadzenia działalności zgodnie z najwyższymi standardami, a od jednostek certyfikujących, które akredytują, stosowania się do odpowiednich międzynarodowych norm oraz Wytycznych IAF na temat stosowania tych norm.

Akredytacje udzielone przez członków jednostek akredytujących IAF, oparte na regularnych wzajemnych ocenach mających na celu zapewnienie równoważności ich programów akredytacyjnych, zapewniają, że firmy posiadające akredytowany certyfikat oceny zgodności w jednej części świata, będą miały uznany ten certyfikat we wszystkich innych miejscach na świecie.

Niniejszy dokument anuluje i zastępuje PEFC ST 2003:2012 Wydanie drugie.

Wprowadzenie

Rada PEFC wymaga, aby jednostki certyfikujące łańcuch dostaw spełniały wymagania ISO/IEC 17065, dokumentacji PEFC oraz odnośnych postanowień ISO 19011 określonych w niniejszym dokumencie.

ISO/IEC 17065 jest Normą Międzynarodową, która określa kryteria dla jednostek certyfikujących wyroby, usługi i procesy. Certyfikacja łańcucha dostaw jest uważana za proces certyfikacji, w którym łańcuch dostaw jest zbiorem powiązanych lub współdziałających czynności, które przetwarzają informacje wejściowe o pochodzeniu zamawianego surowca na informacje wyjściowe na temat pochodzenia sprzedawanych/przekazywanych wyrobów. Wymagania dotyczące łańcucha dostaw zostały opisane w PEFC ST 2002, a zasady używania znaków towarowych PEFC w PEFC ST 2001 Dokumentacji Technicznej Rady PEFC.

Termin „powinien” jest używany w niniejszym dokumencie do wskazania tych postanowień, które odzwierciedlają wymagania ISO/IEC 17065 i wymagania określone dla certyfikacji łańcucha dostaw PEFC są obowiązkowe. Termin „zaleca się” został użyty w celu określenia wytycznej, która, chociaż nieobowiązkowa, została określona przez IAF oraz Radę PEFC jako uznany sposób spełniania wymagań.

Wytyczne normatywne do niniejszego dokumentu powinna udzielać wyłącznie Rada PEFC.

Niniejszy dokument nie obejmuje tekstu ISO/IEC 17065 ani ISO 19011:2011. Wyżej wymienione dokumenty można uzyskać od ISO lub krajowych organizacji normalizacyjnych.

1. Zakres

Niniejszy dokument określa dodatkowy program szczególnych wymagań dla jednostek certyfikujących prowadzących certyfikację łańcucha dostaw zgodnie z normą PEFC ST 2002.

2. Powołania normatywne

W przypadku odniesień datowanych, tylko wydanie cytowane ma zastosowanie. W przypadku powołań niedatowanych stosuje się ostatnie wydanie dokumentu powołanego (wraz ze zmianami).

IAF MD 2, Dokument obowiązkowy IAF dotyczący przenoszenia akredytowanej certyfikacji systemów zarządzania

IAF MD 4, Dokument obowiązkowy IAF dotyczący stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych („ICK”) do celów prowadzenia audytów/ocen

ISO/IEC 17000, Ocena zgodności – Terminologia i zasady ogólne

ISO/IEC 17065, Ocena zgodności. Wymagania dla jednostek certyfikujących wyroby, procesy i usługi

ISO 19011, Wytyczne dot. audytowania systemów zarządzania

ISO/IEC Guide 2:2004, Normalizacja i dziedziny związane - Terminologia ogólna

PEFC ST 2002, Łańcuch dostaw wyrobów zawierających surowce leśne i drzewne – Wymagania (w dalszej części norma dot. łańcucha dostaw), (dokument dostępny na stronie www.pefc.org)

PEFC ST 2001, Zasady używania znaków towarowych PEFC – Wymagania (w dalszej części norma dot. znaków towarowych PEFC), (dokument na stronie www.pefc.org)

3. Terminy i definicje

Na potrzeby niniejszej normy zastosowanie mają odpowiednie definicje podane w ISO/IEC 17000, ISO/IEC 17065, ISO 19011, ISO/IEC Guide 2 i PEFC ST 2002 oraz poniższe.

3.1 Audyt

Systematyczny, niezależny i udokumentowany proces uzyskiwania obiektywnych dowodów i obiektywnej oceny w celu ustalenia stopnia spełnienia kryteriów audytu.

Uwaga: Termin „audyt” użyty w niniejszym dokumencie jest równoważny terminowi „ocena” stosowanemu w ISO/IEC 17065.

3.2 Podejmujący decyzję w sprawie certyfikacji

Osoba lub grupa osób (np. komitet), która nie brała udziału w procesie audytu, a jest wyznaczona przez jednostkę certyfikującą do podjęcia decyzji o certyfikacji.

3.3 Norma dotycząca łańcucha dostaw

PEFC ST 2002, *Łańcuch dostaw wyrobów zawierających surowce leśne i drzewne – Wymagania*.

3.4 Organizacja klienta

Organizacja, w tym organizacja wielozakładowa, ubiegająca się o certyfikację łańcucha dostaw lub taka, której łańcuch dostaw otrzymał certyfikację.

Uwaga: Termin „organizacja klienta” stosowany w niniejszym dokumencie jest równoważny z terminem „dostawca” stosowanym w ISO/IEC 17065.

3.5 Istotna niezgodność

Nieobecność lub niepowodzenie we wdrożeniu i utrzymaniu jednego lub większej liczby wymagań **normy dotyczącej łańcucha dostaw**, które mogą spowodować ryzyko systemowe dla funkcjonowania i skuteczności łańcucha dostaw oraz/lub wzbudzają zaufanie do deklaracji organizacji dotyczących certyfikowanego surowca.

Uwaga: Istotną niezgodnością może być niezgodność indywidualna lub szereg nieistotnych, ale powiązanych niezgodności, które w momencie wspólnego rozpatrzenia oceniane są jako stanowiące istotną niezgodność.

3.6 Nieistotna niezgodność

Pojedyncze niepowodzenie w realizacji wymagań **normy dotyczącej łańcucha dostaw**, które nie może spowodować ryzyka systemowego dla funkcjonowania i skuteczności łańcucha dostaw oraz/lub ryzyka dla zaufania wobec stwierdzeń organizacji dotyczących certyfikowanego surowca.

3.7 Spostrzeżenie

Ustalenie w ramach audytu, które nie wskazuje niezgodności. Może być określone przez audytorów jako okazja do udoskonalenia.

3.8 Organ upoważniony przez PEFC

Organ upoważniony przez PEFC to podmiot posiadający zezwolenie Rady PEFC na wydawanie licencji na używanie znaków towarowych PEFC oraz notyfikację jednostek certyfikujących w imieniu Rady PEFC. Zwykle upoważnionymi organami są **organy krajowe PEFC**.

3.9 Organy krajowe PEFC

Organy krajowe PEFC to niezależne organizacje krajowe założone w celu opracowania i wdrożenia systemu PEFC w danym kraju. Wykaz organów krajowych PEFC oraz ich dane kontaktowe można znaleźć na stronie internetowej PEFC. Organy krajowe PEFC są również często **organami upoważnionymi przez PEFC**. Patrz 3.8.

3.10 Recenzent

Osoba lub grupa osób (np. komitet), która nie brała udziału w procesie audytu, a jest wyznaczona przez jednostkę certyfikującą do przeglądu wszystkich informacji związanych z audytem oraz wyników **audytu**.

3.11 Ekspert techniczny

Osoba, która zapewnia specjalistyczną wiedzę lub doświadczenie zespołowi audytowemu. Ekspert techniczny nie jest uważany za audytora.

4. Wymagania ogólne

Kryteria, według których oceniany jest łańcuch dostaw organizacji, zostały zawarte w najnowszej wersji **normy dotyczącej łańcucha dostaw** oraz zasadach używania znaków towarowych PEFC.

Uwaga: Najnowsza wersja **normy dotyczącej łańcucha dostaw** oraz zasad używania znaku towarowego PEFC, ich zmiany oraz odpowiadające okresy przejściowe są dostępne na stronie internetowej PEFC www.pefc.org.

4.1 Zagadnienia prawne i związane z umową

Mają zastosowanie wszystkie wymagania określone w 4.1 ISO/IEC 17065:2012(E).

4.1.1 W przypadku, gdy jednostka certyfikująca wykorzystuje logo PEFC na dokumencie certyfikacyjnym lub do innych celów związanych z systemem certyfikacji PEFC, użycie powinno być wykonywane wyłącznie na podstawie ważnego zezwolenia (licencji) wydanego przez Radę PEFC lub odpowiedniego podmiotu upoważnionego przez PEFC, oraz zgodnie z zasadami używania znaków towarowych.

4.1.2 Jednostka certyfikująca powinna wyjaśnić **organizacji klienta**, że logo PEFC na wydany certyfikacie odnosi się wyłącznie do zgodności organizacji klienta z systemem certyfikacji PEFC i nie zapewnia **organizacji klienta** prawa do używania znaków towarowych PEFC.

Uwaga: **Organizacja klienta** z ważnym certyfikatem łańcucha dostaw PEFC może korzystać wyłącznie ze znaków towarowych PEFC z unikalnym numerem licencji "na wyrobie", jak również "poza wyrobem", na podstawie licencji na używanie znaków towarowych, wydanej przez Radę PEFC lub inny podmiot upoważniony przez Radę PEFC, jak również zgodnie z zasadami używania znaków towarowych PEFC.

4.2 Zarządzanie bezstronnością

Mają zastosowanie wszystkie wymagania podane w 4.2 ISO/IEC 17065:2012(E).

4.3 Zobowiązania i finansowanie

Mają zastosowanie wszystkie wymagania podane w 4.3 ISO/IEC 17065:2012(E).

4.4 Warunki dotyczące niedyskryminacji

Mają zastosowanie wszystkie wymagania określone w 4.4 ISO/IEC 17065:2012(E).

4.5 Poufność

Mają zastosowanie wszystkie wymagania określone w 4.5 ISO/IEC 17065:2012(E).

Jednostka certyfikująca powinna poinformować **organizację klienta**, że jest ona zobowiązana do dostarczenia informacji Radzie PEFC i/lub **organowi krajowemu PEFC (ang. PEFC National Governing Body)** oraz przedstawi zakres wymaganych informacji. Jednostka certyfikująca powinna uzyskać pisemną zgodę **organizacji klienta** na ujawnianie informacji Radzie PEFC i/lub **organowi krajowemu PEFC**. Pisemna zgodna, o której mowa, powinna być zgodna z przepisami dotyczącymi ochrony danych obowiązującymi w krajach, w których mają siedziby **organizacja klienta** oraz jednostka certyfikująca.

4.6 Informacje dostępne publicznie

Mają zastosowanie wszystkie wymagania określone w 4.6 ISO/IEC 17065:2012(E).

5. Wymagania dotyczące struktury

Mają zastosowanie wszystkie wymagania określone w rozdziale 5 ISO/IEC 17065:2012(E).

6. Wymagania dotyczące zasobów

6.1 Personel jednostki certyfikującej

6.1.1 Wymagania ogólne

Mają zastosowanie wszystkie wymagania określone w 6.1.1 ISO/IEC 17065:2012(E).

6.1.1.1 Personel zaangażowany w działalność certyfikacyjną

6.1.1.1.1 Jednostka certyfikująca powinna zapewnić, że cały personel wykonujący kluczowe czynności, takie jak przegląd umów, badanie, wydawanie certyfikatów, monitorowanie audytorów itp. będzie dysponował odpowiednią i właściwą wiedzą oraz kompetencjami odpowiadającymi tym czynnościom.

6.1.1.1.2 Należy promować równość płci.

6.1.1.2 Audytorzy

Jednostka certyfikująca powinna dysponować udokumentowanym procesem w celu zapewnienia, że audytorzy posiadają cechy osobiste, wiedzę oraz umiejętności zgodne z 7.1, 7.2.1, 7.2.2, 7.2.3.1, 7.2.3.2 i 7.2.3.4 ISO 19011:2018.

6.1.1.2.1 Wykształcenie

6.1.1.2.1.1 Jednostka certyfikująca powinna zapewnić, że audytorzy dysponują wiedzą odpowiadającą poziomowi wykształcenia co najmniej średniemu, który obejmuje lub został uzupełniony kursami związanymi z przemysłem leśnym i/lub branżami powiązanymi z leśnictwem, w których audytor(-rzy) przeprowadza(-ją) **audyty** łańcucha dostaw.

Uwaga: Wykształcenie średnie stanowi część krajowego systemu edukacji, która następuje po etapie podstawowym lub gimnazjalnym, ale która podlega ukończeniu przed przejściem na poziom wyższy, tj. uniwersytet lub na podobną instytucję edukacyjną.

6.1.1.2.1.2 Specyficzne wykształcenie dotyczące przemysłu leśnego i/lub branż powiązanych z leśnictwem może być zastąpione doświadczeniem zawodowym w tych sektorach, jeżeli jednostka certyfikująca może wykazać, że stanowi ono odpowiednik wymaganego wykształcenia.

Uwaga: Przemysł leśny i/lub branże powiązane z leśnictwem obejmują działania związane z wytwarzaniem, badaniami, edukacją, opracowaniem norm, stowarzyszeniami działającymi w przemyśle leśnym, przepisami i prawem leśnym, transportem, dystrybucją i recyklingiem lub transportem i magazynowaniem wyrobów zawierających surowce leśne i/lub drzewne.

6.1.1.2.2 Doświadczenie zawodowe

6.1.1.2.2.1 W ramach pierwszej kwalifikacji audytora jednostka certyfikująca powinna zapewnić, że audytor posiada co najmniej trzyletnie (3) doświadczenie zawodowe w pracy na pełny etat w przemyśle leśnym i/lub branżach powiązanych z leśnictwem.

Uwaga: Praca w przemyśle leśnym i/lub branżach powiązanych z leśnictwem obejmuje, na przykład czynności związane z wytwarzaniem, badaniami, edukacją, opracowaniem norm, stowarzyszeniami działającymi w przemyśle leśnym, przepisami i prawem leśnym, transportem, dystrybucją i recyklingiem lub transportem i magazynowaniem wyrobów zawierających surowce leśne i drzewne.

6.1.1.2.2.2 Liczba lat doświadczenia zawodowego może być zmniejszona o jeden rok, jeżeli audytor ukończył studia wyższe odpowiednie i właściwe dla przemysłu leśnego i/lub branż powiązanych z leśnictwem.

Uwaga: Wyższe wykształcenie, określane również jako etap trzeci, poziom trzeci i wykształcenie pomaturalne, stanowi poziom wykształcenia następujący po ukończeniu szkoły średniej.

6.1.1.2.2.3 Liczba lat doświadczenia zawodowego może być zmniejszona o jeden (1) rok, jeżeli audytor przeprowadził, jako audytor na szkoleniu, cztery **audyty** łańcucha dostaw pod kierunkiem wykwalifikowanego audytora, oprócz **audytów** łańcucha dostaw wymaganych zgodnie z punktem 6.1.1.2.5.1.

6.1.1.2.3 Szkolenie w zakresie łańcucha dostaw PEFC

Jednostka certyfikująca powinna zapewnić, że nowi audytorzy odbyli wstępne szkolenie w zakresie systemu PEFC oraz w zakresie **normy łańcucha dostaw**, które jest uznawane przez Radę PEFC.

Uwaga: Więcej informacji na temat możliwości szkoleń znajduje się na stronie www.pefc.org.

6.1.1.2.4 Szkolenie w zakresie audytu

Jednostka certyfikująca powinna zapewnić, że audytorzy z powodzeniem ukończyli szkolenie w zakresie technik audytorskich opartych na ISO 19011.

6.1.1.2.5 Doświadczenie zawodowe w zakresie audytów

6.1.1.2.5.1 W ramach pierwszej kwalifikacji audytora, jednostka certyfikująca powinna zapewnić, że audytor, w ciągu ostatnich trzech lat, przeprowadził, jako audytor odbywający szkolenie, **audyty** w zakresie łańcucha dostaw dla co najmniej czterech organizacji pod kierunkiem wykwalifikowanego audytora, w tym w co najmniej dwa **audyty** łańcucha dostaw PEFC. Liczbę audytów łańcucha dostaw w ramach odbywania szkolenia można zmniejszyć do dwóch **audytów** łańcucha dostaw PEFC dla audytorów wykwalifikowanych w kwestii norm łańcucha dostaw, ISO 9001 lub ISO 14001 w sektorach przemysłu drzewnego i branż powiązanych z leśnictwem.

6.1.1.2.6 Kompetencje

6.1.1.2.6.1 Jednostka certyfikująca powinna zapewnić, aby audytorzy wykazywali zdolność do stosowania wiedzy i umiejętności w następujących dziedzinach:

- a) cele i podstawowe procesy systemu PEFC, w tym wymagania normy PEFC dotyczącej Zrównoważonej Gospodarki Leśnej (PEFC ST 1003), ujęte w definicji kontrowersyjnych źródeł w łańcuchu dostaw PEFC (3.6 b, c, d i e PEFC ST 2002).
- b) zasady audytu, procedury i techniki (patrz 7.2.3.2.a ISO 19011:2018): w celu umożliwienia audytorowi zastosowania właściwych zasad dla różnych **audytów** i zapewnienia, że **audyty** są przeprowadzane w sposób spójny i usystematyzowany.
- c) warunki organizacyjne (patrz 7.2.3.2c ISO 19011:2018), w tym wielkość organizacji, struktura, funkcje i związki, ogólne procesy biznesowe oraz powiązana terminologia, jak również zwyczaje kulturowe i społeczne organizacji, w tym znajomość języka pracy, jaki stosuje się w organizacji klienta lub języka uzgodnionego pomiędzy jednostką certyfikującą a klientem: aby umożliwić audytorowi zrozumienie kontekstu operacyjnego organizacji.
- d) obowiązujące ustawodawstwo międzynarodowe oraz właściwy dla kraju system zarządzania w leśnictwie oraz system egzekucji prawa właściwego dla zamawiania surowców zawierających surowce leśne i drzewne oraz unikania surowców pochodzących z kontrowersyjnych źródeł: w celu umożliwienia audytorowi zrozumienia zależności umownych pomiędzy organizacją z dostawcami oraz oceny procedur organizacji w celu unikania surowców z kontrowersyjnych źródeł. Wiedza i zrozumienie w tym zakresie powinna obejmować:
  - i. umowy i porozumienia, w tym umowy o pracę lub układy zbiorowe pracy,
  - ii. system zarządzania lasami i egzekwowania prawa w krajach pochodzenia niecertyfikowanych surowców, w tym w kwestiach społecznych, ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników,
  - iii. międzynarodowe konwencje dotyczące praw pracowniczych (podstawowe konwencje MOP),
  - iv. międzynarodowe traktaty i konwencje dotyczące handlu wyrobami zawierającymi surowce leśne i drzewne.

6.1.1.2.6.2 Jednostka certyfikująca powinna zapewnić, aby audytorzy posiadali zdolność stosowania terminologii, jak również posiadali wiedzę, zrozumienie i umiejętności w następujących obszarach łańcucha dostaw PEFC:

- a) zasady i wymagania zawarte w **normie dotyczącej łańcucha dostaw** (PEFC ST 2002),
- b) wyroby (w tym nieдрzewne wyroby leśne i wyroby z surowców pochodzących z recyklingu), procesy i praktyki w określonym sektorze, stosowany przepływ surowców, pomiary i sposoby kontroli,
- c) stosowanie systemów zarządzania w leśnictwie i branżach powiązanych z leśnictwem oraz interakcje pomiędzy ich komponentami,
- d) systemy informatyczne i technologie służące do autoryzacji, zapewnienia bezpieczeństwa, dystrybucji i kontroli dokumentów, danych oraz zapisów,
- e) stosowanie znaków towarowych PEFC a także innych etykiet na wyrobach i stwierdzeń,
- f) stosowanie środków mających na celu unikanie zamówień na surowce ze źródeł kontrowersyjnych w tym odpowiednia metodologia i wskaźniki oceny ryzyka,
- g) wymagania społeczne oraz wymagania w zakresie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia.

6.1.1.2.6.3 Jednostka certyfikująca powinna przedstawić dowód rocznego monitoringu audytorów łańcucha dostaw stosując metody takie jak przegląd raportów z audytów lub informacji zwrotnych od organizacji, itp. w oparciu o częstotliwość ich użycia oraz poziom ryzyka powiązany z ich czynnościami. W szczególności, jednostka certyfikująca powinna dokonać przeglądu kompetencji swojego personelu w świetle jego wydajności w celu określenia zapotrzebowania na szkolenia.

6.1.1.3 Zespół audytorów

Zespół audytorów powinien składać się z audytora(-ów) spełniających wymagania określone w punkcie 6.1.1.2, przy czym należy zachować równowagę płci.

6.1.1.3.1 Eksperti techniczni

W niektórych przypadkach do wsparcia kompetencji audytora w danym obszarze technicznym mogą być potrzebni **eksperti techniczni**, którzy zapewniają odpowiednią wiedzę techniczną. **Eksperti techniczni** powinni być niezależni od audytowanego, a ich nazwiska i powiązania powinny być zawarte w raporcie z audytu.

6.1.1.4 Recenzent oraz osoba podejmująca decyzję w sprawie certyfikacji

Jednostka certyfikująca powinna zapewnić, że **recenzent i osoba podejmująca decyzję w sprawie certyfikacji** spełniają poniższe wymagania. Jeżeli **recenzent i/lub zespół podejmujący decyzję w sprawie certyfikacji** składa się z grupy osób, co najmniej jeden z członków tego zespołu musi spełniać poniższe wymagania.

Uwaga: Recenzent i osoba podejmująca decyzję w sprawie certyfikacji mogą być tą samą osobą. Patrz uwaga w 7.6.2 ISO/IEC 17065:2012(E).

6.1.1.4.1 Wykształcenie

6.1.1.4.1.1 Jednostka certyfikująca powinna zapewnić, że **recenzent i osoba podejmująca decyzję w sprawie certyfikacji** dysponuje wiedzą odpowiadającą poziomowi wykształcenia co najmniej średniemu, który obejmuje lub został uzupełniony kursami związanymi z przemysłem leśnym i/lub branżami powiązanymi z leśnictwem.

Uwaga: Wykształcenie średnie stanowi część krajowego systemu edukacji, która następuje po etapie podstawowym lub gimnazjalnym, ale która podlega ukończeniu przed przejściem na poziom wyższy, tj. uniwersytet lub na podobną instytucję edukacyjną.

6.1.1.4.1.2 Specyficzne wykształcenie dotyczące przemysłu leśnego i/lub branż powiązanych z leśnictwem może być zastąpione doświadczeniem zawodowym w tych sektorach, jeżeli jednostka certyfikująca może wykazać, że stanowi ono odpowiednik wymaganego wykształcenia.

Uwaga: Przemysł leśny i/lub branże powiązane z leśnictwem obejmują, na przykład, działania związane z wytwarzaniem, badaniami, edukacją, opracowaniem norm, stowarzyszeniami działającymi w przemyśle leśnym, przepisami i prawem leśnym, transportem, dystrybucją i recyklingiem lub transportem i magazynowaniem wyrobów zawierających surowce leśne i drzewne.

6.1.1.4.2 Doświadczenie zawodowe

6.1.1.4.2.1 W ramach kwalifikacji **recenzenta** lub **osoby podejmującej decyzję w sprawie certyfikacji**, jednostka certyfikująca powinna zapewnić, że recenzent lub osoba podejmująca decyzję w sprawie certyfikacji posiada co najmniej trzyletnie (3) doświadczenie zawodowe w pracy na pełny etat w zawodzie związanym z oceną zgodności.

6.1.1.4.2.2 Liczba lat doświadczenia zawodowego może być zmniejszona o jeden rok, jeżeli **recenzent** lub **osoba podejmująca decyzję w sprawie certyfikacji** ukończyła studia wyższe odpowiednie i właściwe dla przemysłu leśnego i/lub branż powiązanych z leśnictwem.

Uwaga: Wyższe wykształcenie, określane również jako etap trzeci, poziom trzeci i wykształcenie pomaturalne, stanowi poziom wykształcenia następujący po ukończeniu szkoły średniej.

6.1.1.4.2.3 Wykwalifikowany audytor łańcucha dostaw PEFC powinien być uważany za osobę spełniającą minimalne wymagania dotyczące doświadczenia zawodowego.

6.1.1.4.3 Szkolenie w zakresie łańcucha dostaw PEFC

Jednostka certyfikująca powinna zapewnić, że **recenzent** lub osoba **podejmująca decyzję w sprawie certyfikacji** odbyła wstępne szkolenie w zakresie systemu PEFC oraz w zakresie łańcucha dostaw, które jest uznawane przez Radę PEFC.

Uwaga: Więcej informacji na temat możliwości szkoleń znajduje się na stronie www.pefc.org.

6.1.1.4.4 Szkolenie w zakresie audytu

Jednostka certyfikująca powinna zapewnić, że **recenzent** lub **osoba podejmująca decyzję w sprawie certyfikacji** z powodzeniem ukończyła szkolenie w zakresie technik audytorskich opartych na ISO 19011.

6.1.1.4.5 Doświadczenie zawodowe w zakresie audytów

6.1.1.4.5.1 W ramach pierwszej kwalifikacji **recenzenta** lub **osoby podejmującej decyzję w sprawie certyfikacji**, jednostka certyfikująca powinna zapewnić, że **recenzent** lub **osoba podejmująca decyzję w sprawie certyfikacji**, w ciągu ostatnich trzech lat obserwowała przynajmniej jeden **audyt** w zakresie łańcucha dostaw PEFC.

6.1.1.4.6 Kompetencje

6.1.1.4.6.1 Jednostka certyfikująca powinna zapewnić, aby **recenzent** lub **osoba podejmująca decyzję w sprawie certyfikacji** wykazywała zdolność do stosowania wiedzy i umiejętności w następujących dziedzinach:

- a) cele i podstawowe procesy systemu PEFC, w tym wymagania normy PEFC dotyczącej Zrównoważonej Gospodarki Leśnej (PEFC ST 1003), ujęte w definicji kontrowersyjnych źródeł w łańcuchu dostaw PEFC (3.6 b, c, d i e PEFC ST 2002),
- b) zasady audytu, procedury i techniki (patrz 7.2.3.2.a ISO 19011:2018),
- c) warunki organizacyjne (patrz 7.2.3.2c ISO 19011:2018), w tym wielkość organizacji, struktura, funkcje i związki, ogólne procesy biznesowe oraz powiązana terminologia, jak również zwyczaje kulturowe i społeczne organizacji,
- d) obowiązujące ustawodawstwo międzynarodowe oraz właściwy dla kraju system zarządzania w leśnictwie oraz system egzekucji prawa właściwego dla zamawiania surowców zawierających surowce leśne i drzewne oraz unikania surowców pochodzących z kontrowersyjnych źródeł. Wiedza i zrozumienie w tym zakresie powinna obejmować:

- i. umowy i porozumienia, w tym umowy o pracę lub układy zbiorowe pracy,
- ii. system zarządzania lasami i egzekwowania prawa w krajach pochodzenia niecertyfikowanych surowców, w tym w kwestiach społecznych, ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników,
- iii. międzynarodowe konwencje dotyczące praw pracowniczych (podstawowe konwencje MOP),
- iv. międzynarodowe traktaty i konwencje dotyczące handlu wyrobami zawierającymi surowce leśne i drzewne.

6.1.2 Zarządzanie kompetencjami personelu zaangażowanego w proces certyfikacji

Mają zastosowanie wszystkie wymagania określone w 6.1.2 ISO/IEC 17065:2012(E).

6.1.2.1 Jednostka certyfikująca powinna zapewnić, aby wykwalifikowani **recenzenci, osoby podejmujące decyzje w sprawie certyfikacji** oraz audytorzy co dwa lata kalendarzowe odbywali szkolenia odświeżające w zakresie łańcucha dostaw wyrobów zawierających surowce leśne, uznawane przez Radę.

Uwaga: Więcej informacji na temat możliwości szkoleń znajduje się na stronie www.pefc.org.

6.1.2.2 W przypadku nowego wydania **normy dotyczącej łańcucha dostaw** i/lub zasad używania znaków towarowych PEFC, jednostka certyfikująca powinna zapewnić udział wykwalifikowanych **recenzentów, osób podejmujących decyzje w sprawie certyfikacji** oraz audytorów w szkoleniu odświeżającym uznanym przez Radę PEFC, obejmującym nową wersję norm, zanim zaczną one obowiązywać.

Uwaga: Więcej informacji na temat możliwości szkoleń znajduje się na stronie www.pefc.org.

6.1.2.3 W celu utrzymania kwalifikacji audytora, jednostka certyfikująca powinna zapewnić, aby audytor przeprowadził co najmniej pięć **audytów** zewnętrznych rocznie w zakresie normy dotyczącej łańcucha dostaw, ISO 9001 lub ISO 14001 w sektorze leśnym i/lub drzewnym oraz w powiązanych sektorach, przy czym zaleca się, aby łączna długość **audytów** wynosiła co najmniej siedem dni prac w ramach audytu, w tym co najmniej dwa **audyty** łańcucha dostaw PEFC.

Uwaga: Siedem dni prac w ramach audytu może obejmować czas raportowania.

6.1.2.4 W wyjątkowych przypadkach, takich jak urlop ustawowy lub dłuższa choroba, audytorzy, którzy nie są w stanie spełnić wymagań zawartych w punkcie 6.1.2.3, są powinni przeprowadzić przynajmniej dwa **audyty** łańcucha dostaw PEFC pod kierownictwem wykwalifikowanego audytora.

6.1.2.5 **Recenzenci** oraz **osoby podejmujące decyzje w sprawie certyfikacji** powinni przeprowadzić obserwację przynajmniej jednego **audytu** łańcucha dostaw PEFC w roku kalendarzowym.

Tabela: Przegląd wymagań w zakresie kwalifikacji

	Audytor	Recenzent oraz osoba podejmująca decyzje w sprawie certyfikacji
Wykształcenie	<ul style="list-style-type: none"> Wiedza odpowiadająca poziomowi wykształcenia co najmniej średniemu, która obejmuje lub została uzupełniona kursami związanymi z przemysłem leśnym i/lub drzewnym oraz branżami powiązanymi. Specyficzne wykształcenie dotyczące przemysłu leśnego i/lub branż powiązanych z leśnictwem może być zastąpione doświadczeniem zawodowym w tych sektorach, jeżeli jednostka certyfikująca może wykazać, że stanowi ono odpowiednik wymaganego wykształcenia. 	

	Audytor	Recenzent oraz osoba podejmująca decyzje w sprawie certyfikacji
Doświadczenie zawodowe	<ul style="list-style-type: none"> Co najmniej trzyletnie doświadczenie zawodowe w pracy na pełny etat w przemyśle leśnym i/lub drzewnym oraz branżach powiązanych. Liczba lat może być zmniejszona o jeden rok, jeżeli audytor ukończył studia wyższe odpowiednie i właściwe dla przemysłu leśnego i/lub drzewnego oraz branż powiązanych. Liczba lat może być zmniejszona o jeden rok, jeżeli audytor przeprowadził, jako audytor na szkoleniu, cztery audyty łańcucha dostaw pod kierunkiem wykwalifikowanego audytora, oprócz audytów łańcucha dostaw wymaganych zgodnie z 6.1.1.2.5.1. 	<ul style="list-style-type: none"> Co najmniej trzyletnie doświadczenie zawodowe w pracy na pełny etat w zawodzie związanym z oceną zgodności. Liczba lat może być zmniejszona o jeden rok, jeżeli recenzent lub osoba podejmująca decyzję w sprawie certyfikacji ukończyła studia wyższe odpowiednie i właściwe dla przemysłu leśnego i/lub branż powiązanych z leśnictwem. Wykwalifikowany audytor łańcucha dostaw PEFC powinien być uważany za osobę spełniającą minimalne wymagania dotyczące doświadczenia zawodowego.
Szkolenie	<ul style="list-style-type: none"> Szkolenie wstępne uznane przez Radę PEFC ISO/IEC 19011 	
Doświadczenie zawodowe w zakresie audytów	<ul style="list-style-type: none"> Audytor, w ciągu ostatnich trzech lat, przeprowadził, jako audytor odbywający szkolenie, audyty w zakresie łańcucha dostaw dla co najmniej czterech organizacji pod kierunkiem wykwalifikowanego audytora, w tym w co najmniej dwa audyty łańcucha dostaw PEFC. Liczbę audytów łańcucha dostaw w ramach odbywania szkolenia można zmniejszyć do dwóch audytów łańcucha dostaw PEFC dla audytorów wykwalifikowanych w kwestii norm łańcucha dostaw, ISO 9001 lub ISO 14001 w sektorze leśnym i/lub drzewnym. 	<ul style="list-style-type: none"> Jednostka certyfikująca powinna zapewnić, że recenzent lub osoba podejmująca decyzję w sprawie certyfikacji, w ciągu ostatnich trzech lat, obserwowała przynajmniej jeden audyt w zakresie łańcucha dostaw PEFC.
Kompetencje	Patrz wymagania w 6.1.1.2.6	Patrz wymagania w 6.1.1.4.6
Utrzymanie kwalifikacji		
Szkolenia	<ul style="list-style-type: none"> Szkolenie odświeżające uznawane przez Radę PEFC co dwa lata. W przypadku nowych wydań normy dotyczącej łańcucha dostaw PEFC oraz zasad używania znaków towarowych PEFC. 	
Doświadczenie zawodowe w zakresie audytów	<ul style="list-style-type: none"> Co najmniej pięć audytów zewnętrznych rocznie w zakresie normy dotyczącej łańcucha dostaw, ISO 9001 lub ISO 14001 w przemyśle leśnym i/lub drzewnym oraz branżach powiązanych, przy czym zaleca się, aby łączna długość audytów wynosiła co najmniej siedem dni prac w ramach audytu, w tym co najmniej dwa audyty łańcucha dostaw PEFC. W wyjątkowych okolicznościach takich jak urlop ustawowy lub dłuższa choroba, audytorzy, którzy nie są w stanie spełnić wymagań zawartych w 6.1.2.3, powinni przeprowadzić przynajmniej dwa audyty łańcucha dostaw PEFC pod kierownictwem wykwalifikowanego audytora. 	<ul style="list-style-type: none"> Obserwacja co najmniej 1 audytu w zakresie łańcucha dostaw PEFC w roku kalendarzowym.

Uwaga: Tabela zawiera podsumowanie wymagań odnośnie kwalifikacji audytorów, **recenzentów** oraz **osób podejmujących decyzje w sprawie certyfikacji**. Rzeczywiste wymagania zostały zawarte w tekście normy.

6.1.3 Umowy z personelem

Mają zastosowanie wszystkie wymagania podane w rozdziale 6.1.2 ISO/IEC 17065:2012(E).

6.2 Materiały do oceny

Mają zastosowanie wszystkie wymagania podane w 6.2 ISO/IEC 17065:2012(E).

7. Wymagania odnośnie procesu

7.1 Postanowienia ogólne

Mają zastosowanie wszystkie wymagania podane w 7.1 ISO/IEC 17065:2012(E).

7.1.1 Oprócz 7.1.3 ISO/IEC 17065:2012(E), jednostka certyfikująca może zapewniać publicznie dostępne dokumenty takie jak wytyczne, wyjaśnienia oraz interpretacje opublikowane przez Radę PEFC lub **organ krajowy PEFC**.

7.2 Składanie wniosku

Mają zastosowanie wszystkie wymagania podane w 7.2 ISO/IEC 17065:2012(E).

7.2.1 Jednostka certyfikująca powinna uzyskać od **organizacji klienta**, w ramach minimum, następujące informacje i dokumentację jako część wniosku o certyfikację:

- a) podmiot korporacyjny, nazwa, adres i status prawny,
- b) udokumentowane procedury łańcucha dostaw **organizacji klienta** zgodnie z definicją zawartą w **normie dotyczącej łańcucha dostaw**,
- c) opisową identyfikację wyrobów objętych łańcuchem dostaw PEFC aby zidentyfikować grupy wyrobów,
- d) zakłady objęte łańcuchem dostaw PEFC w przypadku certyfikacji wielozakładowej (jak podano w **normie dotyczącej łańcucha dostaw**).

Uwaga: Nie ma obowiązku uzyskania informacji już podczas pierwszego kontaktu z **organizacją klienta**, jednak należy je posiadać przed rozpoczęciem czynności opisanych w 7.3 oraz 7.4.

7.2.2 Jednostka certyfikująca powinna uzyskać od **organizacji klienta**, w ramach minimum, następujące informacje dla wyrobów objętych łańcuchem dostaw PEFC, związane ze stosowaniem wymagań opcjonalnych **normy dotyczącej łańcucha dostaw**, dla każdego zakładu i/lub grupy wyrobów w stosownych przypadkach:

- a) metoda łańcucha dostaw,
- b) zamierzone używanie znaków towarowych PEFC.

Uwaga: Nie ma obowiązku uzyskania informacji już podczas pierwszego kontaktu z **organizacją klienta**, jednak należy je posiadać przed rozpoczęciem czynności opisanych w 7.3 oraz 7.4.

7.2.3 Jednostka certyfikująca powinna uzyskać od **organizacji klienta** wystarczające informacje umożliwiające dokonanie oceny, czy wniosek ma być traktowany jako przeniesienie certyfikacji, czy jako nowy wniosek. Patrz wymaganie w 7.4.10.

7.3 Przegląd wniosku

Mają zastosowanie wszystkie wymagania podane w 7.3 ISO/IEC 17065:2012(E).

7.3.1 Jednostka certyfikująca powinna dokonać przeglądu dokumentacji dostarczonej przez organizację klienta (patrz 7.2.1 b) przed rozpoczęciem **audytu**, w celu oceny zgodności tej dokumentacji z kryteriami certyfikacji.

7.4 Audyt

Mają zastosowanie wszystkie wymagania podane w 7.4 ISO/IEC 17065:2012(E).

7.4.1 Jednostka certyfikująca powinna posiadać udokumentowane procedury w celu zapewnienia, że dla każdego **audytu** przygotowany został plan audytu, stanowiący podstawę uzgodnień odnośnie planowania i prowadzenia czynności sprawdzających/audytorskich. Plan audytu powinien być podany do wiadomości, a daty **audytu** powinny być wcześniej uzgodnione z **organizacją klienta**.

Uwaga: Wytyczne dotyczące przygotowania planu audytu zostały zawarte w 6.3.2 ISO 19011:2018.

7.4.2 W przypadku certyfikacji wielozakładowej, plan audytu powinien zawierać listę zakładów, które mają być odwiedzane w ramach próby. Jednostka certyfikująca powinna uwzględniać normatywny Załącznik 3.

7.4.3 Jednostka certyfikująca powinna posiadać udokumentowane procedury w zakresie wyłonienia i powołania zespołu ds. audytu, w tym kierownika zespołu audytorów.

Uwaga: Wytyczne dotyczące wyłonienia zespołu audytorów i jego kierownika zostały określone w punkcie 5.5.4 ISO 19011:2018.

7.4.4 Cele **audytu** są następujące:

- a) Określenie zgodności:
  - i. procesu łańcucha dostaw organizacji klienta z wymaganiami **normy dotyczącej łańcucha dostaw** oraz jej skutecznego wdrożenia,
  - ii. systemu zarządzania organizacji klienta z wymaganiami normy dotyczącej łańcucha dostaw oraz jej skutecznego wdrożenia,
  - iii. procesu łańcucha dostaw organizacji klienta z wymaganiami dotyczącymi unikania zakupu surowców ze źródeł kontrowersyjnych, o ile ma to zastosowanie (wymagania PEFC DDS) oraz jego skutecznego wdrożenia,
  - iv. używania znaków towarowych PEFC z zasadami używania znaków towarowych PEFC oraz skutecznego wdrożenia tych zasad, jak również określenie, czy umowa licencyjna na używanie znaków towarowych, która powinna być podpisana pomiędzy **organizacją klienta** a Radą PEFC lub **jednostką upoważnioną przez PEFC**, zezwalająca **organizacji klienta** na używanie znaków towarowych, jest ważna.

Uwaga: Używanie znaków towarowych PEFC i stwierdzeń PEFC ma być oceniane podczas **audytów nadzoru i recertyfikacyjnych**. Podczas wstępnych **audytów** oceniane jest każde proponowane lub zamierzone użycie znaków towarowych PEFC i stwierdzeń PEFC.

- b) Zgromadzenie danych wymaganych zgodnie z umową notyfikacyjną PEFC.

7.4.5 Jednostka certyfikująca powinna przeprowadzić **audyt** zgodnie z odpowiednimi wytycznymi podanymi w 6.4 ISO 19011:2018. Zasadniczo **audyty** (wstępny, nadzoru i recertyfikacyjny) powinny być przeprowadzane w zakładzie, z wyjątkiem przypadków, w których mają zastosowanie wymagania 7.4.6 lub 7.9.2 niniejszej normy, w których jednostki certyfikujące mogą podjąć decyzję o przeprowadzeniu **audytów** zdalnych.

7.4.6 W przypadku **organizacji klientów**, które działają bez fizycznej lokalizacji, **audyty** mogą być przeprowadzane zdalnie przy użyciu narzędzi i technologii informacyjno-komunikacyjnych, zgodnie z IAF MD 4. Jednostka certyfikująca powinna wykazać, że audyt w pełnym zakresie można przeprowadzić za pomocą narzędzi i technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Uwaga 1: Organizacje klientów, które działają w fizycznych lokalizacjach, ale nie sprzedały żadnego wyrobu fizycznego z deklaracją PEFC od czasu poprzedniego **audytu**, nie kwalifikują się do audytu zdalnego zgodnie z niniejszym wymaganiem.

Uwaga 2: W przypadkach, w których **organizacje klientów** nie nabyły surowca i nie sprzedały żadnego wyrobu ze stwierdzeniem PEFC od czasu poprzedniego **audytu**, mogą mieć zastosowanie wymagania zawarte w 7.9.2 niniejszej normy.

- 7.4.7** Jednostka certyfikująca powinna posiadać udokumentowane procedury dotyczące określania czasu trwania audytu, a dla każdej **organizacji klienta** jednostka certyfikująca powinna określić, w porozumieniu z audytorem i/lub ekspertem technicznym, czas potrzebny na zaplanowanie i zakończenie pełnego i skutecznego **audytu** łańcucha dostaw PEFC organizacji klienta. Czas trwania audytu określony przez jednostkę certyfikującą oraz jego uzasadnienie, powinien zostać zapisany. Minimalny czas przeprowadzenia **audytu** w zakładzie wynosi cztery godziny, nie powinien obejmować czynności sprawozdawczych, chyba że w szczególnych warunkach, w których można to uzasadnić i udokumentować.
- 7.4.8** Jednostka certyfikująca powinna posiadać udokumentowane procedury dotyczące pobierania próbek w ramach **audytu** zgodnie z wytycznymi podanymi w A.6 ISO 19011:2018.
- 7.4.9** Przy ustalaniu czasu audytu i określaniu próby do przeprowadzenia audytu jednostka certyfikująca powinna uwzględnić co najmniej następujące aspekty:
- a) wymagania określone w **normie dotyczącej łańcucha dostaw**,
  - b) wielkość i złożoność działań organizacji klienta w zakresie łańcucha dostaw PEFC,
  - c) zakres dostaw, które mogłyby stwarzać znaczne ryzyko zakupu surowca ze źródeł kontrowersyjnych,
  - d) zakres działań związanych z używaniem znaków towarowych PEFC,
  - e) jakiegokolwiek podwykonawstwo działań wchodzących w zakres łańcucha dostaw organizacji,
  - f) wyniki wszelkich wcześniejszych **audytów**, w tym dotyczące systemów zarządzania w organizacji klienta,
  - g) liczba zakładów oraz informacje o organizacjach wielozakładowych
- 7.4.10** W przypadku przeniesienia certyfikacji jednostka certyfikująca powinna działać zgodnie z 7.4.5 ISO/IEC 17065 oraz IAF MD2: 2017.
- 7.4.11** Raport z audytu powinien zawierać co najmniej informacje określone w Załączniku 4.
- 7.4.12** Na żądanie jednostka certyfikująca powinna przesłać kopię raportu z audytu oraz inne niezbędne dokumenty z audytu wymagane przez PEFC, w języku angielskim, do Rady PEFC i/lub **organu krajowego PEFC**, zgodnie z 4.5.

7.5 Przegląd

Mają zastosowanie wszystkie wymagania podane w 7.5 ISO/IEC 17065:2012(E).

7.6 Decyzja w sprawie certyfikacji

Mają zastosowanie wszystkie wymagania podane w 7.6 ISO/IEC 17065:2012(E).

- 7.6.1** Ustalenia audytu powinny być klasyfikowane jako **niezgodności istotne, nieistotne oraz spostrzeżenia**.
- 7.6.2** Przed udzieleniem wstępnej certyfikacji powinny być skorygowane przynajmniej **istotne i nieistotne niezgodności**, a działania naprawcze zweryfikowane przez jednostkę certyfikującą.
- 7.6.3** Przed udzieleniem recertyfikacji powinny być skorygowane przynajmniej **istotne niezgodności**, a działania naprawcze zweryfikowane przez jednostkę certyfikującą.

7.6.4 Istotne i nieistotne niezgodności ujawnione w **audytach** powinny skutkować działaniem(-ami) naprawczym(-mi) **organizacji klienta** usuwającymi niezgodności. Plan działania naprawczego, w tym ramy czasowe, powinien być przejrzany i zaakceptowany przez jednostkę certyfikującą. Czas realizacji działania(-ń) naprawczego(-ych) **istotnych niezgodności** ujawnionych w **audytach** nadzoru i ich weryfikacji przez jednostkę certyfikującą powinien być zgodny z zasadami jednostki certyfikującej, ale nie przekroczyć 3 miesięcy. Działania(-nie) naprawcze w odniesieniu do **nieistotnych niezgodności** ujawnionych podczas **audytów** recertyfikacyjnych oraz nadzoru powinny być zweryfikowane nie później niż w trakcie kolejnego **audytu**.

7.7 Dokumentacja certyfikacyjna

Mają zastosowanie wszystkie wymagania podane w 7.7 ISO/IEC 17065:2012(E).

7.7.1 Dokumentacja certyfikacyjna powinna zawierać co najmniej następujące informacje:

- a) identyfikację jednostki certyfikującej,
- b) nazwę i adres **organizacji klienta** oraz, w stosownych przypadkach, jej zakłady/jednostki prawne, których łańcuch dostaw jest objęty certyfikacją.

Uwaga 1: Nazwą i adresem **organizacji klienta** może być nazwa i adres podmiotu prawnego, w którym nie odbywają się żadne czynności związane z łańcuchem dostaw PEFC (np. adres skrzynki pocztowej). Nazwę i adres **organizacji klienta**, której łańcuch dostaw podlega certyfikacji, powinien być zamieszczony w dokumencie certyfikacyjnym.

Uwaga 2: W przypadku certyfikacji łańcucha dostaw PEFC dla określonych projektów lub „certyfikacji projektu” (patrz Załącznik 1 PEFC GD 2001), „nazwa i adres” odnosi się do nazwy i adresu jednostki kontrolującej. Nazwa projektu może być zawarta w zakresie certyfikatu projektu.

- c) rodzaj certyfikatu (indywidualny, wielozakładowy lub dla grupy producenckiej),
- d) zakres udzielonej certyfikacji (patrz 7.7.2),
- e) logo PEFC wraz z numerem licencyjnym znaków towarowych PEFC jednostki certyfikującej,
- f) znak akredytacji przewidziany przez jednostkę akredytującą (w tym, w stosownych przypadkach, numer akredytacji),
- g) datę udzielenia, przedłużenia lub wznowienia certyfikacji oraz datę wygaśnięcia lub datę wymagalności wydania ponownej certyfikacji (patrz 7.7.6). Data wejścia w życie dokumentu certyfikacyjnego nie powinna nastąpić przed datą decyzji dotyczącej certyfikacji.

7.7.2 Zakres certyfikacji powinien obejmować, co najmniej, następujące informacje:

- a) odniesienie do normy PEFC ST 2002, *Łańcuch dostaw wyrobów zawierających surowce leśne i drzewne – Wymagania* oraz, w stosownych przypadkach, krajowej identyfikacji tej normy przyjętej przez krajowy system certyfikacji lasów uznany przez PEFC,

Uwaga: Identyfikacja **normy łańcucha dostaw** powinna odnosić się do wersji **normy łańcucha dostaw**, w odniesieniu do której przeprowadzono **audyt**, i która była ważna w momencie przyznania certyfikatu.

- b) odniesienie do normy PEFC ST 2001, *Zasady używania znaków towarowych PEFC – Wymagania* oraz, w stosownych przypadkach, krajowej identyfikacji tej normy przyjętej przez krajowy system certyfikacji lasów uznany przez PEFC,

Uwaga: Identyfikacja normy dotyczącej zasad używania znaków towarowych PEFC powinna odnosić się do wersji normy dotyczącej zasad używania znaków towarowych PEFC, w odniesieniu do której przeprowadzono **audyt**, i która była ważna w momencie przyznania certyfikatu.

- c) stosowana metoda łańcucha dostaw,
- d) wyroby objęte łańcuchem dostaw, według kategorii wyrobów PEFC,

Uwaga: W przypadku certyfikacji łańcucha dostaw PEFC dla określonych projektów lub „certyfikacji projektu” (patrz Załącznik 1 PEFC GD 2001), nazwę projektu można zawrzeć w zakresie certyfikatu projektowego.

7.7.3 W przypadku gdy zakres certyfikacji jest zawarty w załączniku do certyfikatu, certyfikat powinien zawierać odniesienie do załącznika, a załącznik powinien być uważany za część certyfikatu i dostarczany za każdym razem, gdy certyfikat jest wymagany.

7.7.4 Numer certyfikatu powinien składać się, w tak podanej kolejności, ze: skrótu nazwy jednostki certyfikującej (ten sam skrót powinien być stosowany w przypadku wszystkich wydanych certyfikatów PEFC), następnie myślnika (-), skrótu **normy dotyczącej łańcucha dostaw**: PEFC-COC, po którym następuje kolejny myślnik (-) i odpowiedni numer certyfikatu nadany przez jednostkę certyfikującą.

Uwaga: Dwie jednostki certyfikujące nie mogą mieć tego samego skrótu.

7.7.5 Jednostka certyfikująca powinna wydać dokument certyfikacyjny w języku angielskim, w innym odpowiednim języku oraz w językach uzgodnionych jako języki robocze.

7.7.6 Certyfikacja powinna być udzielana maksymalnie na pięć lat.

7.7.7 Jednostki certyfikujące powinny niezwłocznie poinformować odpowiedni **organ krajowy PEFC** lub Radę PEFC, w przypadku, gdy **organ krajowy PEFC** nie istnieje, o udzieleniu, zawieszeniu, zakończeniu, cofnięciu, zmianie zakresu lub wszelkich innych zmianach w certyfikacji lub informacjach, które jednostki certyfikujące powinny zgłaszać do PEFC.

7.8 Wykaz certyfikowanych wyrobów

Mają zastosowanie wszystkie wymagania określone w 7.8 ISO/IEC 17065:2012(E).

7.9 Nadzór

Mają zastosowanie wszystkie wymagania podane w 7.9 ISO/IEC 17065:2012(E).

7.9.1 Audyty nadzoru powinny być przeprowadzane co roku. Jednostka certyfikująca powinna przeprowadzić co najmniej cztery **audyty nadzoru** przed datą wygaśnięcia certyfikatu.

Uwaga 1: „Co roku” oznacza co dwanaście miesięcy, plus/minus trzy miesiące.

Uwaga 2: Jeżeli okres ważności certyfikatu jest krótszy niż pięć lat, liczbę **audytów nadzoru** można odpowiednio zmniejszyć.

7.9.2 Audyt nadzoru na miejscu w zakładzie można zastąpić innymi technikami audytorskimi, takimi jak przegląd dokumentacji i zapisów, a okres pomiędzy **audytami** nadzoru na miejscu w zakładzie nie powinien przekraczać dwóch lat (plus trzy miesiące), przy czym:

- jednostka certyfikująca może uzasadnić, że zastosowane techniki audytorskie zapewniają wystarczającą pewność co do zgodności jednostki certyfikowanej z kryteriami certyfikacji, oraz
- podczas wcześniejszych **audytów** wstępnych, nadzoru lub recertyfikacyjnych nie zgłoszono żadnej niezgodności, oraz
- zamówienia **organizacji klienta** nie obejmują dostaw wysokiego ryzyka, oraz
- organizacja klienta** dostarczy jednostce certyfikującej wszystkie zapisy, których przechowywanie jest wymagane na podstawie **normy dotyczącej łańcucha dostaw** lub listę wszystkich zapisów, które umożliwiają jednostce certyfikującej określenie niezależnego pobierania próbek; lub
- przesłane dokumenty stanowią wystarczający dowód na to, że **organizacja klienta** lub zakład organizacji klienta nie zakupił żadnego surowca i nie sprzedał żadnego wyrobu ze stwierdzeniem PEFC od ostatniego **audytu**.

7.10 Zmiany mające wpływ na certyfikację

Mają zastosowanie wszystkie wymagania podane w 7.10 ISO/IEC 17065:2012(E).

7.11 Zakończenie, ograniczenie, zawieszenie lub cofnięcie certyfikacji

Mają zastosowanie wszystkie wymagania podane w 7.11 ISO/IEC 17065:2012(E).

- 7.11.1** W przypadku zakończenia, zawieszenia lub cofnięcia certyfikacji, jednostka certyfikująca powinna poinformować **organizację klienta**, że jakiegokolwiek dalsze używanie znaków towarowych i deklaracji PEFC jest zabronione. W przypadku zawieszenia, jednostka certyfikująca powinna monitorować, czy klient przestrzega warunków.

7.12 Zapisy

Mają zastosowanie wszystkie wymagania podane w 7.12 ISO/IEC 17065:2012(E).

7.13 Skargi i odwołania

Mają zastosowanie wszystkie wymagania podane w 7.13 ISO/IEC 17065:2012(E).

- 7.13.1** Jednostka certyfikująca powinna powiadomić Radę PEFC, w ciągu 30 dni, o wszelkich uzasadnionych roszczeniach dotyczących niezgodności z wymogami certyfikacyjnymi ze strony **organizacji klienta**, lub o skargach wobec **organizacji klienta**, które otrzyma lub o których się dowie.
- 7.13.2** Jednostka certyfikująca powinna przekazać Radzie PEFC i odpowiadającemu jej **organowi krajowemu PEFC** raporty podsumowujące dotyczące rozstrzygniętych skarg i odwołań wobec **organizacji klientów** certyfikowanych przez PEFC, otrzymane przez jednostkę certyfikującą, w tym zawierające co najmniej:
- a) dane identyfikacyjne wnoszącego odwołanie/skarżącego (z zastrzeżeniem dotyczącym ujawnienia),
  - b) dane identyfikacyjne **organizacji klienta**,
  - c) przedmiot skargi,
  - d) skrócony opis procesu rozpatrywania skargi,
  - e) wynik/rozstrzygnięcie skargi.

8. Wymagania dotyczące systemu zarządzania

Mają zastosowanie wszystkie wymagania podane w 8 ISO/IEC 17065:2012(E).

8.1 Audyty wewnętrzne jednostki certyfikującej

- 8.1.1** Na żądanie wyniki rocznych **audytów** wewnętrznych, ograniczone do wykonywania czynności związanych z certyfikacją łańcucha dostaw PEFC, powinny być przekazane Radzie PEFC lub **organowi krajowemu PEFC**.

Załącznik 1 (normatywny): Uznawanie jednostek certyfikujących przez PEFC

(Wymagania dodatkowe do akredytacji jednostki certyfikującej)

Jednostka certyfikująca prowadząca uznaną przez PEFC certyfikację łańcucha dostaw powinna być notyfikowana przez Radę PEFC lub inny **organ upoważniony przez PEFC** dla konkretnego kraju, w którym prowadzi działalność.

Warunkiem notyfikacji PEFC jest to, aby jednostka certyfikująca posiadała ważną akredytację, uznaną przez Radę PEFC (patrz Załącznik 2 do niniejszego dokumentu). Jednostka certyfikująca powinna przekazywać Radzie PEFC, lub odpowiedniemu **upoważnionemu organowi PEFC**, informacje na temat przyznanych certyfikatów, określonych przez Radę PEFC lub odpowiedni **upoważniony organ PEFC**.

Uwaga: Informacje o udzielonych certyfikatach obejmują (między innymi) dane identyfikacyjne **organizacji klienta**, zakres przyznanych certyfikatów oraz informacje o obrotach organizacji, jeżeli są one wykorzystywane do ustalania opłaty notyfikacyjnej PEFC.

Zasady notyfikacji PEFC mogą wymagać od jednostki certyfikującej uiszczenia opłaty notyfikacyjnej PEFC, określonej przez Radę PEFC lub odpowiedni **organ upoważniony przez PEFC**.

Załącznik 2 (normatywny): Akredytacje zaakceptowane przez Radę PEFC dla celów notyfikacyjnych PEFC

Zgodnie z wymaganiami Rady PEFC, certyfikacja łańcucha dostaw powinna być prowadzona przez jednostki certyfikujące akredytowane przez jednostki akredytacyjne będące sygnatariuszami Porozumienia o Wielostronnym Uznawaniu (MLA) certyfikacji wyrobów IAF lub Regionalne Grupy Akredytacyjne IAF takie jak Europejska Współpraca Akredytacyjna (EA), Inter-amerykańska Współpraca Akredytacyjna (IAAC), Azjatycko-Pacyficzna Współpraca Akredytacyjna (APAC), Południowoafrykańska Wspólnota Rozwojowa w Akredytacji (SADCA), Afrykańska Współpraca Akredytacyjna (AFRAC) oraz Arabska Współpraca Akredytacyjna (ARAC).

Zakres akredytacji powinien wyraźnie obejmować normę dotyczącą łańcucha dostaw tj. *PEFC ST 2002, Łańcuch dostaw wyrobów zawierających surowce leśne i drzewne – Wymagania*, jak również *Zasady używania znaków towarowych PEFC – Wymagania*, w obowiązujących wersjach znajdujących się na oficjalnej stronie PEFC www.pefc.org.

Zakres akredytacji powinien również wyraźnie przywoływać ISO/IEC 17065, PEFC ST 2003 i pozostałe wymagania, na podstawie których jednostka certyfikująca została oceniona.

Certyfikat akredytacji powinien być dostępny w języku angielskim oraz innym języku, w zależności od potrzeb.

Załącznik 3 (normatywny): Wielozakładowa certyfikacja łańcucha dostaw

(Załącznik 2 do **normy dotyczącej łańcucha dostaw**)

1. Wprowadzenie

- 1.1 Niniejszy załącznik zawiera wytyczne w zakresie **audytu** i certyfikacji łańcucha dostaw PEFC w **organizacjach klientów** posiadających sieć zakładów, zapewniając tym samym, że **audyt** dostarcza odpowiedniego zaufania co do zgodności łańcucha dostaw organizacji klienta z **normą dotyczącą łańcucha dostaw** we wszystkich wymienionych zakładach, a także że **audyt** jest możliwy do zastosowania i wykonalny zarówno pod względem ekonomicznym jak i operacyjnym.

2. Kryteria kwalifikacji dla organizacji wielozakładowej

- 2.1 Kryteria kwalifikacji dla wielozakładowej **organizacji klienta**, w tym definicje, zawarte zostały w Załączniku 2 do **normy dotyczącej łańcucha dostaw**.
- 2.2 Poza wymaganiami podanymi w Załączniku 2 do **normy dotyczącej łańcucha dostaw**, wielozakładowa **organizacja klienta** powinna wykazać zdolność do zbierania i analizowania danych (nie tylko ograniczonych do punktów określonych poniżej) ze wszystkich zakładów, w tym centrali, oraz zwierzchnictwo nad wszystkimi zakładami i również wykazywać swoje upoważnienie do inicjowania zmian, jeżeli jest to wymagane:
- a) dokumentacji łańcucha dostaw i zmian łańcucha dostaw,
  - b) przeglądu zarządzania
  - c) skarg,
  - d) oceny czynności naprawczych,
  - e) planowania audytów wewnętrznych i oceny wyników,
  - f) różnych wymagań prawnych dotyczących unikania surowców ze źródeł kontrowersyjnych
- 2.3 W odniesieniu do Załącznika 2 do **normy dotyczącej łańcucha dostaw**, wielozakładowa **organizacja klienta**, która została utworzona jako grupa niezależnych podmiotów prawnych wyłącznie na potrzeby uzyskania i utrzymania certyfikacji łańcucha dostaw, powinna składać się wyłącznie z typowych małych przedsiębiorstw.

3. Kryteria kwalifikacji dla jednostki certyfikującej

3.1 Postanowienia ogólne

- 3.1.1 Jednostka certyfikująca powinna dostarczyć organizacji informacje na temat kryteriów kwalifikacji określonych w niniejszym dokumencie oraz Załączniku nr 2 do **normy dotyczącej łańcucha dostaw** przed rozpoczęciem procesu oceny i nie powinna kontynuować **audytu**, jeżeli jakiegokolwiek kryteria kwalifikacji dla organizacji wielozakładowej nie zostały spełnione. Przed rozpoczęciem procesu audytu, jednostka certyfikująca powinna poinformować **organizację** o tym, że certyfikat nie zostanie wydany, jeżeli w trakcie **audytu** ujawnione zostaną niezgodności z wymienionymi kryteriami kwalifikacji.

3.2 Przegląd umowy

- 3.2.1** Procedury jednostki certyfikującej powinny zapewnić, że wstępny przegląd umowy ujawni złożoność i skalę działań objętych łańcuchem dostaw, będących przedmiotem certyfikacji i wszelkie różnice pomiędzy zakładami, jako podstawę do określania poziomu poboru próbek.
- 3.2.2** Jednostka certyfikująca powinna określić centralną funkcję **organizacji klienta**, która jest jej umownym partnerem w zakresie przeprowadzania certyfikacji. Umowa powinna umożliwiać jednostce certyfikującej przeprowadzanie czynności certyfikacyjnych we wszystkich zakładach wielozakładowej **organizacji klienta**.
- 3.2.3** Jednostka certyfikująca powinna przeprowadzić analizę, w każdym indywidualnym przypadku, do jakiego stopnia zakłady organizacji mają podobny przepływ surowców, który umożliwia wdrożenie łańcucha dostaw w podobny sposób. Podobieństwo zakładów wchodzących w skład wielozakładowej **organizacji klienta** powinno być wzięte pod uwagę podczas stosowania procedur pobierania próbek.
- 3.2.4** Jednostka certyfikująca powinna zachować zapisy w celu wykazania, że wymagane czynności określone w 3.2.1, 3.2.2 oraz 3.2.3 zostały wdrożone.

3.3 Audyt

- 3.3.1** Jednostka certyfikująca powinna posiadać udokumentowane procedury związane z przeprowadzeniem **audytów** w ramach procedury wielozakładowej. Takie procedury audytowe, obejmujące przegląd dokumentacji i zapisów, **audyty** w zakładach, itp. powinny określać sposób, w jaki jednostka certyfikująca stwierdza, między innymi, że wymagania dotyczące łańcucha dostaw zostały zastosowane we wszystkich zakładach oraz, że wszystkie kryteria podane w **normie dotyczącej łańcucha dostaw**, w tym w Załączniku 2 do tej normy, zostały spełnione.
- 3.3.2** Jeżeli w **audyt** sieci jest zaangażowany więcej niż jeden zespół audytorów, jednostka certyfikująca powinna wskazać kierownika audytu, którego zadaniem jest konsolidacja wyników uzyskanych od wszystkich zespołów audytorów i stworzenie zbiorczego raportu.

3.4 Niezgodności

- 3.4.1** W przypadku stwierdzenia niezgodności w jakimkolwiek zakładzie w wyniku audytu wewnętrznego organizacji lub audytu przeprowadzanego przez jednostkę certyfikującą, powinno być przeprowadzone dochodzenie w celu określenia, czy może to mieć wpływ na inne zakłady. Dlatego jednostka certyfikująca powinna zobowiązać **organizację klienta** do wykonania przeglądu niezgodności w celu określenia, czy wskazują one na ogólne niedociągnięcia w zakresie łańcucha dostaw odnoszące się do wszystkich zakładów czy też nie. W przypadku stwierdzenia takich niedociągnięć, należy przeprowadzić działania naprawcze zarówno w centrali jak i w poszczególnych zakładach. W przypadku niestwierdzenia takich niedociągnięć, **organizacja klienta** powinna móc przedstawić jednostce certyfikującej uzasadnienie dla ograniczenia czynności następczych w poszczególnych zakładach.
- 3.4.2** Jednostka certyfikująca powinna wymagać dowodu takich czynności oraz może zwiększyć częstotliwości pobierania próbek, do momentu stwierdzenia, że kontrola została przywrócona.
- 3.4.3** Jeżeli w przypadku **audytu** początkowego lub recertyfikacyjnego, w trakcie procesu podejmowania decyzji, w jakimkolwiek zakładzie występuje niezgodność, powinna nastąpić odmowa udzielenia certyfikacji całej wielozakładowej **organizacji klienta** do czasu pozytywnego zakończenia działań naprawczych.
- 3.4.4** Nie powinno być dopuszczalne, aby w celu przezwyciężenia przeszkód w procesie certyfikacji wynikłych z istnienia niezgodności w pojedynczym zakładzie, **organizacja klienta** dążyła do wyłączenia z zakresu „problematiczny” zakład.

3.5 Dokument certyfikacyjny

- 3.5.1** Powinien być wydawany jeden dokument certyfikacyjny zawierający nazwę i adres centrali **organizacji klienta**. Wykaz wszystkich zakładów objętych certyfikatem powinien znajdować się na samym certyfikacie lub w postaci załącznika lub w inny sposób określony w certyfikacie. Zakres lub inne odniesienie na certyfikacie powinno wyjaśniać, że certyfikowane czynności są wykonywane przez sieć zakładów wymienionych na liście. Załącznik lub inne odniesienie stanowi integralną część certyfikatu i nie powinien być oddzielony od certyfikatu.
- 3.5.2** Jeżeli poszczególne zakłady stosują różne metody łańcucha dostaw, zastosowanie **normy dotyczącej łańcucha dostaw** powinno być wyraźnie określone w dokumencie certyfikacyjnym lub jakimkolwiek załączniku dla tych zakładów.
- 3.5.3** Sub-certyfikat może być wydany organizacji dla każdego zakładu objętego certyfikacją pod warunkiem, że zawiera ten sam zakres lub pod-zakres takiego zakresu oraz wyraźne odniesienie do głównego certyfikatu. Sub-certyfikat powinien zawierać następujące stwierdzenie: „ważność niniejszego certyfikatu zależy od ważności certyfikatu głównego”. W przypadkach, w których sub-certyfikat zawiera również numer sub-certyfikatu, powinien być powiązany z numerem certyfikatu i dołączony do certyfikatu zgodnie z punktem 3.5.1.
- 3.5.4** Certyfikat zostanie cofnięty w całości, jeżeli centrala lub jakikolwiek zakład nie spełni niezbędnych kryteriów zachowania certyfikatu (patrz punkt 3.2 powyżej).
- 3.5.5** Jednostka certyfikująca powinna aktualizować listę zakładów. W tym celu jednostka certyfikująca powinna zwrócić się do **organizacji klienta** o informowanie na temat zamknięcia, utworzenia lub zmiany w działalności zakładów. Niedostarczanie takich informacji będzie uważane przez jednostkę certyfikującą za nadużycie certyfikatu i będzie ona postępowała zgodnie ze swoimi procedurami. Jednostki certyfikujące powinny stosownie informować Radę PEFC lub **organ krajowy PEFC**.
- 3.5.6** Jednostka certyfikująca może do istniejącego certyfikatu dodać kolejne zakłady pomiędzy **audytami** wykonywanymi w zakresie certyfikatu. Jednostka certyfikująca powinna dysponować procedurą dotyczącą dodawania nowych zakładów. Liczba zakładów, jaką można dodać między **audytami**, nie może być większa niż 100% zakładów istniejących podczas poprzedniego **audytu**. Powinny być spełnione następujące wymagania:
- Organizacja klienta** powinna z wyprzedzeniem poinformować jednostkę certyfikującą o chęci dodania między **audytami** nowych zakładów, które mają być objęte certyfikatem łańcucha dostaw, oraz poinformować jednostkę certyfikującą o liczbie tych zakładów.
  - Jednostka certyfikująca powinna otrzymać od **organizacji klienta** procedury łańcucha dostaw obejmujące dodatkowe zakłady, w tym zastosowaną metodę łańcucha dostaw i wyroby objęte łańcuchem dostaw.
  - Jednostka certyfikująca powinna otrzymać raport z audytu wewnętrznego dla zakładu/zakładów, których włączenie do certyfikatu jest rozważane.
  - Jednostka certyfikująca powinna dokonać przeglądu wyników **audytu** wewnętrznego i ustalić, czy do rozpatrzenia wniosku **organizacji klienta** potrzebne są dodatkowe informacje.
  - Na podstawie wyniku przeglądu opisanego w d), jednostka certyfikująca powinna ustalić, czy wymagany jest **audyt** na miejscu w dodatkowym zakładzie(-ach) lub w przypadku przeglądu zgodnie z b), c) i d) prezentuje wystarczające dowody na to, że zakłady można dodać.
  - Jeżeli **audyt** w zakładzie nie jest wymagany przed dodaniem dodatkowego zakładu(-ów) do certyfikatu łańcucha dostaw, nowe zakłady powinny zostać poddane kontroli na miejscu nie później niż podczas kolejnego zaplanowanego **audytu**. Jednostka certyfikująca może ustalić, czy próbka z nowych zakładów jest wymagana na podstawie rozdziału 4.

Uwaga: W tych przypadkach, gdzie norma zezwala na **audyty** zdalne (patrz wymaganie 7.4.6), **audyt** w zakładzie można zastąpić **audytem** zdalnym.

4. Pobieranie prób na potrzeby audytu

4.1 Metodologia

4.1.1 Jednostka certyfikująca może zastosować pobieranie prób z zakładów na potrzeby **audytów** w przypadku, gdy czynność ta ma służyć uzyskaniu wystarczającej pewności co do zgodności wielozakładowej **organizacji klienta** z wymaganiami łańcucha dostaw. Jednostka certyfikująca powinna móc przedstawić uzasadnienie wyboru zakładów na potrzeby **audytów** w celu zapewnienia, że wszystkie różnice pomiędzy zakładami i wdrożeniami łańcucha dostaw zostały ocenione.

4.1.2 Próba powinna być reprezentatywna pod względem różnic w procesach prowadzonych przez zakłady oraz czynności, które podlegają certyfikacji łańcucha dostaw. Próba powinna być ustalona osobno dla zakładów stosujących różne metody łańcucha dostaw (metoda separacji fizycznej, procentowa lub rachunku uznań).

Uwaga: "Ustala się osobno" oznacza, że próba jest ustalana po wydzieleniu zakładów.

4.1.3 Próba powinna być ustalona osobno, jeżeli zakłady zostały dodane pomiędzy **audytami** i nie był wymagany **audyt** na miejscu w zakładzie (zgodnie z Załącznikiem 3, podpunkt 3.5.6, paragraf e).

Uwaga 1: "Ustala się osobno" oznacza, że próba jest ustalana po wydzieleniu zakładów.

Uwaga 2: Podpunkt 4.1.2 ma również zastosowanie do 4.1.3.

4.1.4 Zaleca się, aby próba była częściowo selektywna na podstawie czynników określonych poniżej a częściowo nieselektywna i powinna skutkować wyborem różnych zakładów, nie wykluczając losowego elementu pobierania próby.

4.1.5 Co najmniej 25% próby należy wybierać losowo.

Uwaga: W kontekście audytu opartego na ocenie ryzyka wybór zakładów powinien unikać odwiedzania zakładów z poprzedniej próby, chyba że jest to uzasadnione zidentyfikowanym ryzykiem. Może to prowadzić do selekcji prób, w których mniej niż 25% próby można wybrać losowo.

4.1.6 Uwzględniając kryteria wymienione poniżej, zaleca się aby pozostała część próby była wybierana w taki sposób, aby różnice pomiędzy zakładami wybieranymi w okresie ważności certyfikatu były możliwie jak największe.

4.1.7 Kryteria wyboru zakładu powinny obejmować, między innymi, następujące aspekty:

- a) wyniki **audytów** wewnętrznych lub uprzednich **audytów** certyfikacyjnych,
- b) zapisy dotyczące skarg i innych istotnych aspektów działań naprawczych i zapobiegawczych,
- c) znaczne zróżnicowanie wielkości zakładów oraz procesów produkcji w zakładach,
- d) zróżnicowanie zastosowanych metod łańcucha dostaw,
- e) modyfikacje wprowadzone od ostatniego **audytu** certyfikującego,
- f) rozproszenie geograficzne,
- g) zakłady dodane od ostatniego audytu zewnętrznego.

- 4.1.8** Powyższy wybór nie musi być dokonywany na początku audytu. Można go również dokonać po zakończeniu **audytu** w centrali. W każdym przypadku, centrala powinna być poinformowana, które zakłady będą stanowiły część próby. Może to nastąpić w stosunkowo krótkim czasie, ale wystarczającym na przygotowanie do **audytu**.
- 4.1.9** Centrala powinna być poddawana audytowi jako część próby podczas każdego **audytu**, wstępnego, nadzoru oraz recertyfikacyjnego.

4.2 Wielkość próby

- 4.2.1** Jednostka certyfikująca powinna posiadać udokumentowane procedury pozwalające na określenie próby, jaka ma być pobrana podczas **audytu** i certyfikacji **organizacji** wielozakładowej. Zaleca się uwzględnienie wszystkich czynników opisane w niniejszym załączniku.
- 4.2.2** W przypadku, gdy zastosowanie procedury jednostki certyfikującej spowoduje mniejszą próbę, niż wynikałoby to z zastosowania poniżej określonych wytycznych, jednostka certyfikująca powinna zapisać powody uzasadniające powyższe i wykazać, że działa zgodnie z obowiązującą procedurą.
- 4.2.3** Minimalna liczba zakładów, które należy odwiedzić podczas jednego **audytu** powinna wynosić:

- a) **W przypadku audytu wstępnego i zakładów dodanych od ostatniego audytu, gdzie nie był wymagany audyt na miejscu w zakładzie (zgodnie z podpunktem 3.4.5, akapit e):** pierwiastek kwadratowy z całkowitej liczby zakładów, zaokrąglony w górę do liczby całkowitej:

$$y = \sqrt{x}$$

y = liczba zakładów do odwiedzenia

x = całkowita liczba zakładów

- b) **W przypadku audytów nadzoru:** pierwiastek kwadratowy z całkowitej liczby bieżących zakładów zmniejszony o współczynnik 0,6, zaokrąglony w górę do liczby całkowitej:

$$y = 0.6 \sqrt{x}$$

y = liczba zakładów do odwiedzenia

x = całkowita liczba zakładów

- c) **W przypadku audytów recertyfikacyjnych:** pierwiastek kwadratowy z liczby bieżących zakładów, zaokrąglony w górę do liczby całkowitej:

$$y = \sqrt{x}$$

Jeżeli centrala nie otrzymała informacji o żadnych **istotnych niezgodnościach** w trakcie cyklu certyfikacji, wielkość próby można zmniejszyć o współczynnik 0,8, zaokrąglając do górnej liczby całkowitej:

$$y = 0.8 \sqrt{x}$$

y = liczba zakładów do odwiedzenia

x = całkowita liczba zakładów

Uwaga: W przypadku zakładów dodanych od ostatniego audytu, gdzie nie był wymagany audyt na miejscu w zakładzie (zgodnie z podpunktem 3.4.5, akapit e), współczynniki redukcji nie powinny być stosowane.

4.2.4 Wielkość próbki powinna być zwiększona, jeżeli przeprowadzona przez jednostkę certyfikującą analiza ryzyka działań wielozakładowej organizacji klienta podlegającej certyfikacji wykazuje zwiększone ryzyko z powodu takich czynników, jak:

- a) wielkość zakładów i liczba pracowników,
- b) złożoność i zróżnicowanie przepływ surowców i metod łańcucha dostaw,
- c) zróżnicowanie zastosowanych metod łańcucha dostaw i definicji pochodzenia surowców,
- d) poziom ryzyka zamówień surowców ze źródeł kontrowersyjnych,
- e) zapisy dotyczące skarg i innych aspektów działań naprawczych i zapobiegawczych,
- f) wszelkie aspekty wielonarodowe,
- g) wyniki **audytów** wewnętrznych i zewnętrznych,
- h) typ organizacji wielozakładowej (organizacja wielozakładowa lub grupa producencka)

4.3 Terminy audytu

4.3.1 Jednostka certyfikująca powinna być w stanie przedstawić uzasadnienie dla czasu poświęconego na **audyty** w wielu zakładach w ramach swojej ogólnej polityki dotyczącej przydziału czasu audytu.

4.3.2 Minimalny czas audytu, jaki można poświęcić pojedynczemu zakładowi w ramach **audytu** wstępnego, nadzoru lub recertyfikacyjnego jest taki sam jak w przypadku **audytu** określonego w rozdziale 7.4.7. Można skrócić czas audytu uwzględniając rozdziały **normy dotyczącej łańcucha dostaw**, które nie są istotne dla zakładów i są rozpatrywane wyłącznie w centrali.

4.3.3 Niedozwolone jest skrócenie czasu audytu w przypadku centrali.

Załącznik 4 (normatywny): Minimalny zakres treści raportów z audytu

Raporty z **audytu** powinny zawierać co najmniej następującą treść:

1. Strona tytułowa,
2. Opis **organizacji klienta**,
3. Opis łańcucha dostaw PEFC organizacji klienta, w tym opis:
  - a) systemu zarządzania,
  - b) części organizacji i/lub zakładów,
  - c) procesów/działań w tym podwykonawstwa
  - d) grup wyrobów oraz wyrobów objętych łańcuchem dostaw PEFC, w tym stosownie dla każdego zakładu i/lub grupy wyrobów:
    - i. metody łańcucha dostaw,
    - ii. zamierzone używanie znaków towarowych PEFC.
4. Zakres **audytu**
  - a) zastosowane kryteria certyfikacji z ST 2002 i ST 2001, w tym odpowiednio dla każdej grupy wyrobów i / lub lokalizacji:
    - i. metoda łańcuch dostaw
    - ii. zasady używania znaków towarowych PEFC
    - iii. Wymagania Systemu Należytej Staranności (SNS) PEFC
  - b) odwiedzone zakłady
  - c) w przypadku **audytów** zdalnych:
    - i. uzasadnienie dla zdalnego przeprowadzania audytu
    - ii. stosowane techniki oraz ich uzasadnienie
  - d) w przypadku audytów wielozakładowych:
    - i. kalkulacja wielkości próby zgodnie z Załącznikiem 3, punkt 3.2.3
    - ii. uzasadnienie wyboru próby
    - iii. skontrolowane zakłady
5. Wyniki **audytu**
  - a) prezentacja wyników przedstawiających zgodność lub niezgodność ze wszystkimi stosownymi klauzulami zawartymi w wymaganiach certyfikacyjnych
  - b) zalecenia wydane w sprawie działań naprawczych oraz ramy czasowe na ich zakończenie i raportowanie
  - c) ocena wydanych wcześniej działań naprawczych
  - d) zalecenia w sprawie decyzji o certyfikacji

Bibliografia

IAF MD 1, *Dokument obowiązkowy dotyczący zasad próbkowania w procesach certyfikacji organizacji wielozakładowych (IAF MD 1)*

PEFC Council
ICC Building C1
Route de Pré-Bois 20
1215 Geneva 15
Switzerland

t +41 22 799 45 40
f: +41 22 799 45 50
e info@pefc.org
www.pefc.org